

เกาะติดกฎระเบียบและมาตรการภาษีสิ่งแวดล้อมของอียูภายใต้นโยบาย “กรีนดีล”

By thaieurope - October 21, 2020

แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสีเขียวยังคงเป็นนโยบายเด่นของอียู ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้มีการปฏิรูปกฎระเบียบและมาตรการต่างๆ ของอียูซึ่งครอบคลุมมิติต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเหลือเพียง 55% ภายในปี ค.ศ. 2030 และมุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจปลอดคาร์บอนภายในปี ค.ศ. 2050 จึงไม่แปลกใจที่อียูจะมีกำหนดเสนอมาตรการจัดเก็บภาษีด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมในช่วง 5-10 ปีข้างหน้า

ภาษีสิ่งแวดล้อม = แหล่งรายได้สนับสนุนแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ

เมื่อวันที่ 21 ก.ค. ที่ผ่านมา ผู้นำอียู-27 ได้มีมติเห็นพ้องกับคณะกรรมการยุโรปในการอนุมัติกรอบงบประมาณการฟื้นฟูเศรษฐกิจยุโรปภายหลังโควิด-19 หรือ “Next Generation EU (NGEU)” ซึ่งมีมูลค่า 7.5 แสนล้านยูโร เพิ่มเติมจากกรอบงบประมาณระยะยาว MFF ของอียูสำหรับปี ค.ศ. 2021-2027 มูลค่า 1.075 ล้านล้านยูโร โดยอียูมองว่าการกู้เงินเพิ่มเติมเพื่อใช้สนับสนุนแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจนี้ จะต้องไม่เบียดเบียนภาษีของประชาชน จึงจำเป็นต้องหาแหล่งรายได้อื่นทดแทน ผู้นำอียูได้มีการหารือถึงความเป็นไปได้ในการจัดเก็บภาษีจากภาคเอกชนและ/หรือต่างประเทศ และเมื่อวันที่ 16 ก.ย. 63 สภายุโรปได้มีมติสนับสนุนให้มีการหาแหล่งรายได้ที่ยั่งยืนอื่นเพื่อสนับสนุนแผนฟื้นฟูฯ เช่นกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดเก็บ 1) ภาษีคาร์บอน (carbon tax) 2) ภาษีพลาสติก (plastic tax) และ 3) ภาษีดิจิทัล (digital tax) เป็นต้น

จากการรายงานของ Eurostat ในปี 2561 อียูมีรายได้จากภาษีสิ่งแวดล้อมกว่า 325 พันล้านยูโร ซึ่งนับเป็นร้อยละ 2.4 ของ GDP อียู โดยรายได้ส่วนมากมาจากภาษีพลังงาน 77.7% ตามด้วยภาษีการคมนาคม 19.1% และภาษีมลพิษและทรัพยากรต่าง ๆ 3.3% จึงเห็นได้ว่าการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมนั้นเหมือนการยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว กล่าวคือ เป็นการส่งเสริมให้ภาคเอกชนปรับตัวสู่เศรษฐกิจสีเขียวที่ยั่งยืนในระยะยาวและเป็นการสร้างรายได้ในการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ของอียู ดังนั้นจึงมีแนวโน้มสูงที่อียูจะนำเสนอมาตรการภาษีสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมในอนาคต

อียูมุ่งสู่เศรษฐกิจปลอดคาร์บอนภายใน 30 ปี

1) อียูมีกำหนดปรับปรุงและขยายการใช้มาตรการ EU Emissions Trading Scheme หรือ EU ETS สำหรับปี ค.ศ. 2021-2030 เพื่อทบทวนการเรียกเก็บภาษีจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมบางประเภทที่ใช้พลังงานในการผลิตสูง อาทิ อุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้าและโรงงานต่าง ๆ อุตสาหกรรมการเดินเรือสมุทรและอุตสาหกรรมการบิน ตลอดจนอุตสาหกรรมก่อสร้างและการขนส่ง เป็นต้น โดยคาดว่าจะมีการปรับอัตราภาษีขึ้นจาก 25 ยูโรต่อตัน เป็น 35 ยูโรต่อตัน ซึ่งที่ผ่านมา การใช้มาตรการ EU ETS ส่งผลให้สินค้าอียูมีราคาต้นทุนสูงกว่าสินค้านำเข้า ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการอียูเสียเปรียบและไม่ได้แก้ปัญหาเรื่องการรั่วไหลของคาร์บอน จึงต้องคอยติดตามว่ามาตรการฉบับปรับปรุงระยะที่ 4 นี้จะเปลี่ยนไปอย่างไร ซึ่งทางทีมงานฯ จะคอยจับตาดูกฎระเบียบใหม่มารายงานในโอกาสแรก

2) อียูกำลังพิจารณาออกมาตรการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน เพื่อให้สินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศต้องจ่ายต้นทุนในการปล่อยก๊าซคาร์บอน เช่นเดียวกับสินค้าที่ผลิตในอียู โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง ในขั้นนี้ กลไกของมาตรการนี้ยังไม่เป็นรูปธรรม ซึ่งอียูอาจเสนอในรูปแบบการเก็บภาษีคาร์บอน การนำระบบซื้อขายใบอนุญาตปล่อยก๊าซเรือนกระจกมาปรับใช้ หรือรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสม ตอนนี้อยู่ในขั้นตอนของการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (public consultation) จนถึงวันที่ 28 ต.ค. นี้ ซึ่งผู้สนใจ ไม่ว่าจะเป็นชาวอียูหรือต่างชาติสามารถเข้าไปร่วมให้ความเห็นได้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะนำความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณาออกกฎระเบียบในช่วงเดือน มิ.ย. 64 ควบคู่กับมาตรการ EU ETS ฉบับปรับปรุงต่อไป

อียูสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมใหม่หรือเพิ่มกำแพงทางการค้า

นาง Ursula von der Leyen ประธานคณะกรรมาธิการยุโรป กล่าวว่า มาตรการการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดนนี้ เป็นการกระตุ้นให้ผู้ผลิตในต่างประเทศและผู้นำเข้าในอียูลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอน โดยยังรักษาความเสมอภาคในการแข่งขันและไม่ขัดกับกฎระเบียบขององค์การการค้าโลก ซึ่งเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายต่างจับตามองว่าในทางปฏิบัติมาตรการนี้จะออกมาในรูปแบบไหน เนื่องจากนักวิเคราะห์บางส่วนแสดงความเห็นว่า มาตรการนี้ดูเหมือนจะเป็นการเพิ่มกำแพงทางการค้าของอียู มากกว่าการเป็นผู้นำด้านมาตรฐานสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ฝ่ายไทยเองก็ไม่ได้อยู่เฉย เมื่อวันที่ 23 ก.ย. 63 สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้จับมืออียูจัดสัมมนาออนไลน์ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระหว่างไทย-อียู ร่วมกับกรมนยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องมาตรการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดนของอียู ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้แทนของหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนกว่า 60 ราย โดยงานสัมมนานี้ เป็นการเตรียมความพร้อมให้ฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการมาตรการเก็บภาษีคาร์บอน อาทิ อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมเหล็ก เป็นต้น เพื่อเตรียมปรับธุรกิจตามมาตรการเก็บภาษีใหม่นี้

อียูโบกมือพลาสติกใช้แล้วทิ้ง

การจัดเก็บภาษีพลาสติกเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการจัดหาแหล่งรายได้สำหรับแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจของอียู โดยจากการประเมินขั้นต้นคาดว่าอียูจะสามารถสร้างรายได้ประมาณ 6 ถึง 8 พันล้านยูโรจากการเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ไม่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ ซึ่งคำนวณจากอัตราประเมินเบื้องต้นอยู่ที่ 0.80 ยูโรต่อกิโลกรัม แม้อียูมีกำหนดการออกมาตรการจัดเก็บภาษีพลาสติกนี้ภายในเดือน ม.ค. 64 ตอนนี้อย่างไม่มีรายละเอียดชัดเจน (ข้อมูลจาก KPMG)

ตามที่สภายุโรปได้ลงมติผ่านร่างข้อบังคับเพื่อห้ามใช้พลาสติกแบบใช้แล้วทิ้ง (EU Single-Use Plastics Directive (SUPD)) ตั้งแต่เดือน มี.ค. 62 เช่น หลอดพลาสติก ช้อน ส้อม มีดและจานพลาสติก รวมถึงคอนตอนบัดที่แกนทำมาจากพลาสติก ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ภายในปี 2564 เช่นกัน โดยใช้หลักการ “polluter pays” หรือ ผู้ก่อมลพิษต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ยกตัวอย่างเช่น บริษัทผู้ผลิตนุหรือจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อขยะพลาสติกจากกันกรองนุหรือและผู้ผลิตอุปกรณ์ดกปลาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อขยะจากแหพลาสติกในทะเล เป็นต้น

อียูมีกำหนดตีพิมพ์แนวทางปฏิบัติ (guidelines) ตั้งแต่เดือน ก.ค. 63 แล้ว แต่ทว่าตอนนี้ยังมีประเด็นถกเถียงเรื่องการให้คำจำกัดความและขอบเขตของประเภทสินค้าที่จะถูกแบนภายใต้ข้อบังคับ ดังนี้

1) พลาสติก/โพลีเมอร์ เนื่องจากพลาสติกส่วนมากทำมาจากน้ำมันดิบ แต่ก็มโพลีเมอร์บางส่วนที่ทำมาจากวัตถุดิบอื่น เช่น ก๊าซธรรมชาติ เซลลูโลส และแป้งจากพืช เป็นต้น อย่างเช่น Cellophane ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับพลาสติกคาดว่าจะได้รับการยกเว้นข้อบังคับนี้

2) พลาสติกใช้แล้วทิ้ง เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมอาหารโต้แย้งว่า ภาชนะบรรจุภัณฑ์อาหารขนาดใหญ่ เช่น ถังใส่น้ำมันฟร้งทอดถุงใหญ่ หรือ ขวดน้ำอัดลมขนาด 1.5 ลิตรนั้นเป็น “multi-use” เพราะผู้บริโภคไม่ได้ใช้เพียงครั้งเดียว แต่มีการเก็บไว้รับประทานวันหลัง จึงเรียกร้องให้มีการยกเว้นภาชนะบรรจุอาหารที่ใช้ได้หลายครั้งเหล่านี้นด้วย

แก้ปัญหาให้ถูกจุด เริ่มที่การออกแบบสินค้า

อียูได้ปรับปรุงข้อบังคับเรื่องบรรจุภัณฑ์และขยะจากบรรจุภัณฑ์ (EU Packaging and Packaging Waste Directive) โดยมีกำหนดออกมาตรการส่งเสริมการรีไซเคิลบรรจุภัณฑ์ ซึ่ง EU Circular Economy Action Plan ได้ตั้งเป้าที่จะรีไซเคิลบรรจุภัณฑ์ให้ได้อย่างน้อย 75% ภายในปี ค.ศ. 2030 ส่งผลให้สินค้าในตลาดอียูจำนวนหนึ่งก็ได้เริ่มมีการติดฉลากเพื่อแสดงให้เห็นว่าบรรจุภัณฑ์ของตนทำสามารถนำไปรีไซเคิลได้ หรือ ทำจากวัสดุรีไซเคิลแล้ว อาทิ บรรจุภัณฑ์ใส่กรอก และบรรจุภัณฑ์โยเกิร์ตในเบลเยียมได้มีการปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ โดยมีการติดฉลาก “This package is 75% recyclable” และสามารถแยกส่วนที่ทำจากพลาสติกออกจากกระดาษ และนำกระดาษไปรีไซเคิลได้ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจจากกลุ่มลูกค้ารักษ์โลกและปฏิบัติตามมาตรการอียู ซึ่งผู้ประกอบการไทยอาจศึกษาแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ ๆ และปรับเปลี่ยนสินค้าให้เหมาะสมกับแนวโน้มการด้านสิ่งแวดล้อมของอียู

ดังนั้น ไทยอาจใช้โอกาสที่อียูนำเสนอมาตรการด้านภาษีสิ่งแวดล้อมนี้ เป็นโอกาสในการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจสีเขียวของประเทศ พร้อมกับการพัฒนาศักยภาพของภาคธุรกิจไทย โดยคำนึงถึงกระแสผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตระหนักถึง carbon footprint และนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้าง “added value” ให้กับสินค้าและบริการ เพื่อเป็นการเพิ่มขีดการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดอียู

HistoTr.com	
Vis. today	3
Visits	24 531 270
Online	2

ข้อมูลจาก www.europa.eu www.euractiv.com และPhoto by [Marcin Jozwiak](#) from [Pexels](#)

สนับสนุนโดยงบประมาณของกระทรวงการต่างประเทศ ข้อมูลจากทีมประเทศไทย ณ กรุงบรัสเซลส์
และส่วนราชการไทยทุกแห่งในยุโรป © 2548 – 2560 Thaieurope.net. สงวนลิขสิทธิ์